

Het gebruik van literatuur in de geschiedenisles

Nu leven wij in het tiende tijdvak, namelijk "televisie en computers", en kijken de meeste geschiedenisdocenten nostalgisch terug naar het gebruik van literatuur in de les (als zijn de media een geweldige aanvulling om geschiedenis uit te leggen). Maar toch doen geschiedenisdocenten er weinig mee, ook omdat er veel beeldmateriaal voor handen is.

Literatuur is belangrijk. Het bevordert de leesvaardigheid en het verbeeldingsvermogen van de leerling: belangrijke elementen om het vak geschiedenis onder de knie te krijgen, verbanden te leggen en snel informatie op te nemen.

Dan is er de vraag: "Hoe kan literatuur meer gebruikt worden in de klas?". Die vraag valt uiteen in twee delen. Enerzijds het gebruik van literatuur bij de eerder genoemde praktische opdrachten. Anderzijds het inbeeldingsvermogen door verhalen te gebruiken. Ik heb tijdens mijn stage en mijn eerste jaar als docent veel gehad aan het voorlezen van verhalen in de klas om mijn vertellersrol te oefenen en tegelijkertijd een context te geven aan de abstracte theorie uit het lesboek.

1. Literatuur voor de praktische opdrachten

Tijdens mijn LIO-stage heb ik voor het Maurick-College te Vught alle geschiedenisboeken uit de bibliotheek ingedeeld naar de tien tijdvakken. Het nieuwe geschiedenisonderwijs wordt hierdoor beter geïntroduceerd in school en leerlingen zoeken niet meer naar een boek tot ze een ons wegen. Bovendien komen de leerlingen tegenwoordig ook wat vaker subthema's tegen die passen bij hun praktische opdrachten die zij voorheen niet gevonden zouden hebben.

Ik heb de boeken ingedeeld naar:

- a. Tien tijdvakken
 - a. Subtijdvakken
 - b. Op SISO-nummer (de bibliotheek gebruikte toen dat systeem nog)
- b. Bijzondere tijdvakken
 - a. Molukse geschiedenis (de school staat in Vught waar een grote Molukse gemeenschap woont)
 - b. Stad en land (regionale geschiedenis)
 - c. Algemeen (over de grondslagen van geschiedwetenschap)
 - d. Vaderlandse geschiedenis

Ik merk dat de leerlingen niet meer zo lang zoeken naar boeken, omdat ze nu in thema's bij elkaar staan en vaker verwante thema's tegenkomen waardoor de praktische opdrachten ook soms origineler zijn. Een dergelijk overzicht van alle boeken heb ik gemaakt in Excel, zodat boeken en thema's snel terug te vinden zijn. Bijzondere tijdvakken kunnen aan elke school, plaats of regio aangepast worden.

2. Voorlezen in de klas

Het maakt niet uit hoe oud de leerlingen zijn, ze worden nog graag voorgelezen. Onlangs heb ik voorgelezen aan mijn mentorklas (leeftijd: 17-21 jaar) uit "De keukenmeidenroman" ("The Help") van Kathryn Stockett om beeld te geven van wat segregatie betekende voor de Afro-Amerikanen tijdens de burgerrechtenbeweging in het diepe Zuiden van de Verenigde Staten. In het kader natuurlijk van de eindexamens.

Leerlingen zijn echt muisstil. Daarna kan de docent een vraaggesprek er over beginnen of begrippen aan laten koppelen. Het grote voordeel van lezen is dat de docent kan controleren of iedereen het gehoord heeft, maar een nog groter voordeel is de sfeer die niet altijd terug te lezen is in het lesboek. Het lastige van het geschiedenis doceren is dat leerlingen niet de abstracte begrippen in de context plaatsen en zich ermee identificeren, maar deze uit hun hoofd leren. Ik zie in voorlezen een uitkomst!

Zie de Excel-bestanden voor een overzicht van literatuur voor praktische opdrachten en voor literatuur in de klas – aanvullingen zijn welkom!